

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING.

N°. 97.

DEEL V.

1 Sept. 1917.

INHOUD: C. A. L. SMITS VAN BURGST, *Bracon discoideus* Wesm. (Hym.), een parasiet van den appelbloesemkever (*Anthonomus pomorum* L.). — Jhr. Dr. ED. J. G. EVERTS. Corrigenda. — Jhr. Dr. ED. J. G. EVERTS. Nieuwe vondsten voor de Nederlandsche Coleopteren-fauna, XII. — Dr. A. C. OUDEMANS. Acarologische Aanteekeningen LXIV. — D. VAN DER HOOP. Mededeeling van het Bestuur. — Dr. J. C. H. DE MEIJERE. Bibliotheek.

***Bracon discoideus* Wesm. (Hym.),**

een parasiet van den appelbloesemkever
(*Anthonomus pomorum* L.).

In de laatste jaren werden mij uit verschillende streken van Nederland uit den appelbloesemkever gekweekte sluipwespen ter determinatie toegezonden. Bijna alle ontvangen exemplaren bleken te behooren tot de soort *Bracon discoideus* WESM. Omtrent eenige Chalcididen, eveneens uit *Anthonomus pomorum* te voorschijn gekomen, bestaat nog twijfel, of die al dan niet parasieten van de tweede macht (hyperparasieten) zijn. Meestal gingen de zendingen vergezeld van de mededeeling, dat het aantal sluipwespen, dat de kweeking uit *Anthonomus pomorum* had opgeleverd, naar evenredigheid zeer gering was.

In de literatuur vind ik *Bracon discoideus* WESM. nergens als parasiet van *Anthonomus pomorum* vermeld. Als hare hospites worden genoemd: *Balaninus pyrrhoceras* MARSII. (in galwesp gallen), *Byctiscus betulae* L. (*betuleti* F.) (op allerlei loofhout, ook op ooftboomen) en *Byctiscus populi* L. (op *Populus tremula* L.). RATZBURG vermeldt in zijn werk: „die Ichneumonien der Forstinsekten” boven-

dien de teelt van *Bracon discoidens* uit *Nematus*-gallen. Volgens genoemden auteur zoude BRISCHKE sluipwespen van deze soort, tegelijk met de sluipwesp *Angitia vestigialis* RATZ., uit *Pontania proxima* LEP.¹⁾ gekweekt hebben. Deze bladwesp, welke over geheel Europa verbreid is, verwekt de bekende gallen op de bladeren van *Salix amygdalina* L. Hoewel in den loop der jaren in mijn laboratorium heel wat parasieten uit genoemden gastheer zijn verkregen, is *Bracon discoidens* tot nu toe niet bij mij uit gallen van *Pontania proxima* te voorschijn gekomen. *Angitia vestigialis* RATZ., zooeven in verband met BRISCHKE's teelt uit *Pontania proxima* reeds genoemd, alsmede *Pimpla vesicaria* RATZ., schijnen in vele streken van ons land de eenige parasieten van genoemde bladwespensoort te zijn. *Angitia vestigialis*, waarvan het wijfje op het eerste gezicht te herkennen is aan haar sterk gekromde legboor, behoort tot de *Campoplegini*, eene groep uit de *Ophioninae*. De imagines van beide laatstgenoemde parasieten verschijnen deels nog voor den winter, deels eerst in April en Mei van het volgende jaar.

In verband met hetgeen hierboven is medegedeeld lijkt het mij niet onwaarschijnlijk, dat *Bracon discoidens* van *Byctiscus betulae* L., welke groen- of blauw-metaalkleurig schitterende snuitkever ook op appel- en pereboomen wordt aangetroffen, op *Anthonomus pomorum* is overgegaan. Bij sluipwespen komt het vaak voor, dat eene soort zich aan een nieuwen gastheer aanpast.

Bracon discoidens, wanneer uit *Anthonomus pomorum* te voorschijn gekomen, vliegt in Mei en Juni, en dan reeds voor de tweede maal in hetzelfde seizoen. Het sluipwespwijfje, dat het aanzijn geeft aan deze generatie, zet in de maand Mei haar eitjes af in het larfje van den appelbloesemkever. Het wijfje van dezen kever komt namelijk in April uit haar winterverblijf te voorschijn en begint dan eerst te leggen.

Buiten de andere hierboven vermelde snuitkeversoorten, die als gastheeren van *Bracon discoidens* bekend staan, welke mij echter als tusschenwaarden voor dezen parasiet, in tijden van sterke vermeerdering, niet van groote beteekenis lijken, zoude *Pontania proxima* in genoemde hoedanigheid goede

¹⁾ Syn.: *Nematus capreae* L., *N. gallicola* STEPH. & WESTW., *N. saliceti* DAHLB. & RATZ., *N. Vallisnerii* HTG.

diensten kunnen doen. Waarschijnlijk is het aan de afwezigheid van een geschikt hospes voor eene zomergeneratie toe te schrijven, dat genoemde parasiet slechts sporadisch voorkomt in sommige streken, waar *Anthonomus pomorum* schadelijk optreedt.

Met het oog op het nadeel, dat de appelbloesemkever jaarlijks aan de teelt van appelen en ook aan die van peren teweegbrengt, acht ik het van belang het onderzoek aangaande de biologie van genoemde sluipwesp ernstig voort te zetten. Door overbrenging van *Pontania proxima*, benevens hare voedsterplant, naar door *Anthonomus pomorum* geteisterde streken, zou *Bracon discoideus* bij de bestrijding van dien schadelijken snuitkever wellicht een niet gering te schatten bondgenoot kunnen worden.

Ik houd mij aanbevolen voor de toezending van gallen van *Pontania proxima*, ten einde de juistheid van BRISCHKE's waarnemingen te kunnen onderzoeken en den levenscyclus van de sluipwesp in kwestie vast te stellen. Vooral uit streken waar de aanwezigheid van *Anthonomus pomorum* L is geconstateerd, zal ik voor genoemd doel gaarne *Pontania*-gallen ontvangen. Gallen van deze bladwesp komen, gelijk zoeven reeds opgemerkt, op de bladeren van *Salix amygdalina* L. voor, voornamelijk op die van de eenjarige loten van dezen wilg, welke men in Noord-Brabant vaak aan akker- en slootkanten aantreft. De gallen, die den vorm en de grootte eener boon hebben, vertoonen zich aan weerskanten van de middelnerf van een blad en treden zoowel aan de onder- als aan de bovenzijde te voorschijn. Door inwerking der zonnestralen is de naar de zón toegekeerde kant der gal roodachtig getint. Wanneer in eene streek *Pontania proxima* in eenigszins belangrijke mate voorkomt, zoo vallen de met gallen dicht bezette bladeren van *Salix amygdalina* op eenigen afstand reeds in 't oog. In tijden van sterke vermeerdering is de aanwezigheid van 25 en meer gallen op één blad geen ongewoon verschijnsel. Het bladwesplarfje, dat, al naar de weersgesteldheid, in Augustus, of September volwassen is, verlaat de gal door een veelal aan de onderzijde uitgeknaagd rond gaatje, om onder den grond te verpoppen. In het daarop volgende voorjaar komt het volkomen insect te voorschijn.